

daļu Ls 334,56 apmērā, bet pārējā daļā prasību noraidīja.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta 2005.gada 13.janvārī celto prasību apmierināja daļēji - atzina par spēkā neesošu 1999.gada 23.februārī noslēgto dāvinājuma līgumu daļā par 1/8 domājamo daļu no uzdāvinātās 1/2 namīpašuma domājamās daļas un atzina L.M. īpašuma

tiesības uz 1/16 domājamo daļu no visa namīpašuma, dzēšot zemesgrāmatā uz šo daļu īpašuma tiesības A.R.. Bez tam tiesa piedzina no A.R. par labu L.M. tiesas izdevumus Ls 66,70 un par labu valstij valsts nodevu Ls 28,50.

Civillietu tiesu palāta atzina, ka neatraidāmie mantinieki lietā ir prasītāja kā pirmās laulības meita, pārdzīvojusi laulātā A.R., kuras laulība ar F.R. netika šķirta, kā arī divi otrās laulības bērni - trešās personas lietā. Līdz ar to saskaņā ar Civillikuma 425.pantu neatņemamā daļa no atdāvinātās 1/2 domājamās daļas ir 1/8 daļa vai 1/16 domājamā daļa no visa namīpašuma.

Kasācijas sūdzību par spriedumu iesniegusi atbildētājas pārstāve advokāte H.Mikitāne, lūdzot spriedumu lietā atcelt.

Kasācijas sūdzības iesniedzēja norādījusi, ka tiesa pārkāpusi materiālo tiesību normas, jo atbildētāja izpirkuši zemi un izveidojies atbilstoši Civillikuma 968.pantam vienots nekustamais īpašums. Taču tiesa patvarīgi sagrāvusi nekustamā īpašuma nedalāmības principu — uz zemes uzcelta un cieši ar to saistīta ēka atzīstama par tās daļu. Tāpat tiesa nepareizi iztulkojusi Civillikuma 1922.pantu par neatņemamās daļas izdošanu.

Pārbaudot lietā esošā sprieduma likumību attiecībā uz personu, kas spriedumu pārsūdzējusi, kā to nosaka Civilprocesa likuma 473 .panta pirmā daļa, Senāts uzskata, ka apelācijas instances tiesas spriedums lietā atceļams.

Civillietu tiesu palātas atzinums, ka prasītājas L.M. neatņemamā daļa sastāda 1/8 daļu no atdāvinātās 1/2 domājamās daļas vai 1/16 domājamā daļa no visa namīpašuma, neatbilst Civillikuma 425.panta pirmajai daļai, kas nosaka: „Neatņemamā mantojuma daļa ir puse no tās mantojuma daļas vērtības, kādu mantinieks manto pēc likuma.”

Neatraidāmie mantinieki ir laulātais un trīs bērni, kā to paredz Civillikuma 423.pants, kas reglamentē neatraidāmo mantinieku loku. Līdz ar to katra viņu daļa pēc likuma atbilstoši Civillikuma 393.pantam ir 1/4 daļa no 1/2, kas sastāda katram 1/8 daļu ($1/2:4 = 1/8$). Tā kā saskaņā ar Civillikuma 425.panta pirmo daļu neatņemamā daļa ir puse, no tās mantojuma daļas vērtības, kādu mantinieks manto pēc likuma, tad L.M. neatņemamā daļa ir puse no 1/8 daļas, t.i. 1/16 daļa ($1/8:2=1/16$), ko apelācijas instances tiesa nav ņēmusi vērā.

Civillikuma 1922.panta pirmā daļa paredz: „Ja dāvinājums izdarīts tādā apmērā, ka dāvinātāja neatraidāmiem mantiniekiem neatliek pat viņu neatņemamās daļas (422. un turpm. p.), tad viņi var prasīt no apdāvinātā, lai izdod viņiem šīs daļas.”

Pamatojoties ar Civillikuma 1922.panta pirmo daļu, tiesa daļēji atzina par spēkā neesošu 1999.gada 23.februāra dāvinājuma līgumu un atzina L.M. īpašuma tiesības uz namīpašuma 1/16 domājamo daļu, pārkāpjot Civillikuma 425.panta pirmo daļu, kā tas norādīts jau iepriekš.

Vienlaicīgi tiesa nav ievērojusi arī Civillikuma 968.pantu par to, ka uz zemes uzcelta un cieši ar to savienota ēka atzīstama par tās daļu.

Likuma „Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un kārtību” 14.pants nosaka gadījumus, kad nav piemērojams Civillikuma 968.pants līdz ēku apvienošanai vienā īpašuma ar zemi un ēkas uzskatāmas par patstāvīgu īpašuma objektu, kas šajā lietā nav piemērojams, jo atbildētāja A.R. namīpašumu apvienojusi vienā īpašumā ar zemi un īpašuma tiesības kā uz vienotu nekustamu īpašumu zemesgrāmatā nostiprinājusi 1999.gada 2.decembri.

Pastāvot ēkas un zemes vienotībai, tiesa pretēji Civillikuma 968.pantam, izlemjot jautājumu par neatņemamās daļas izdošanu, atzina L.M. īpašuma tiesības uz namīpašuma 1/16 domājamo daļu, neņemot vērā šo objektu vienotību, jo namīpašums nav patstāvīgs īpašuma objekts.

To, ka ēku un zemes vienotība ir nekustamā īpašuma nedalāmības pamatprincips. Senāts norādījis jau iepriekš, izskatot 2002.gada 28.augustā V.F. prasību pret O.M. (lieta Nr. SKC-401, 2002.gads).

Arī 2003.gada 8.oktobrī, izskatot I.A., J.P. un A.M. prasības Senāts norādīja, ka, apvienojot namīpašumu un zemi kā vienotu objektu, namīpašuma atsevišķa dalīšana nav iespējama (lieta Nr. SKC-457,2003.gads).

Bez tam apelācijas instances tiesa vienlaicīgi nepareizi iztulkojusi arī Civillikuma 1922.panta pirmo daļu, atzīstot daļēji par spēkā neesošu dāvinājuma līgumu.

Noslēdzot dāvinājuma līgumu, līguma puses izteikušas savu gribu, kas atbilst Civillikuma 1440.pantam par gribas īstumu. Prasītāja L.M. nav līguma līdzēja, kura nevar apstrīdēt dāvinājuma līguma slēdzēju gribu. Civillikuma 1922.panta pirmajā daļā noteiktais, ka neatraidāmie mantinieki var prasīt no apdāvinātā neatņemamās daļas izdošanu, nav iztulkojums kā dāvinājuma līguma daļēja atzīšana par spēkā neesošu.

Līdz ar to apelācijas instances tiesas spriedums atceļams sakarā ar materiālo tiesību normu pārkāpumu un lieta nododama jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesai.

Sakarā ar sprieduma atcelšanu A.R. atmaksājama drošības nauda Ls 50,-, kā to paredz Civilprocesa likuma 458.panta otrā daļa.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 474.panta 2.punktu, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts

n o s p r i e d a

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2005.gada 13.janvāra spriedumu atcelt un nodot lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesai.

Atmaksāt A.R. drošības naudu Ls 50,- (piecdesmit lati).

Tiesas sēdes priekšsēdētājs senators

R.Namatēvs

Senators

I.Fridrihsons

Senators

I.Šepteris